

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครู ไม่แตกต่างกัน
2. ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาในการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารและครู ไม่แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ก. ประชากร

ประชากรในการวิจัยเป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ที่เปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จำนวนทั้งสิ้น 47 โรงเรียน

ข. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) (59 : 82 - 86) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (sampling unit) ลำดับชั้นการสุ่มตัวอย่างปฏิบัติดังนี้

1. สํารวจจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่เปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในเขตการศึกษา 9 ทั้ง 5 จังหวัด ได้จำนวนกลุ่ม (stratum) 5 กลุ่ม

2. สุ่มตัวอย่างโรงเรียนจำนวนร้อยละ 52 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละจังหวัดหรือแต่ละกลุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มแบบธรรมดา (simple random sampling) ด้วยการจับฉลาก ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 24 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 9 ที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อุดรธานี	13	7
ขอนแก่น	14	7
หนองคาย	6	3
สกลนคร	9	4
เลย	5	3
รวม	47	24

3. ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน กำหนดให้ผู้บริหารและครูตอบแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 กลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 8 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา พลานามัย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา อังกฤษ ศิลปะศึกษา และหมวดวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ โดยผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 240 คน

3.2 กลุ่มครู ประกอบด้วย ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 หมวดวิชาละ 1 คน ทุกหมวดวิชา (ดังข้อ 3.1) และครูส่งเสริมการสอนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ครูวัดผล ครูแนะแนว ครูบรรณารักษ์ และครูโสตทัศนศึกษา โดยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 12 คน รวมทั้งสิ้น 288 คน

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 528 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งมีรายละเอียดและลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

ก. ประเภทของเครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) และแบบเติมคำ ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน วุฒิสูงสุด ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน และการเข้าประชุมหรืออบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 หรือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความมากน้อยในการปฏิบัติซึ่งมีอยู่ในข้อความแต่ละข้อมีการปฏิบัติตรงกับระดับใดใน 5 ระดับ ที่กำหนดให้

เนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 การควบคุมการใช้หลักสูตร
- 2.2 การจัดแผนการเรียน
- 2.3 การจัดตารางสอน
- 2.4 การจัดครูเข้าสอน
- 2.5 การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน
- 2.6 การจัดแนะแนว
- 2.7 การจัดสอนซ่อมเสริม
- 2.8 การจัดกิจกรรมนักเรียน
- 2.9 การจัดให้นักเรียนที่ขาดคนควาช่วยตนเอง
- 2.10 การใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.11 การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอนสำหรับวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพ
- 2.12 การประเมินผลการเรียน
- 2.13 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการปฏิบัติและขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เคยปฏิบัติได้ผลมาแล้ว มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) และข้อความแบบปลายเปิด (open-ended) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความมากน้อยของปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งมีอยู่ในสภาพปัญหาแต่ละข้อว่า มีระดับปัญหาตรงกับระดับใดใน 4 ระดับ ที่กำหนดให้

เนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการบริหารหลักสูตรทั้ง 13 ด้านเช่นเดียวกับตอนที่ 2

ข. ลำดับขั้นการสร้าง

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและตำราต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายของหลักสูตร ความหมายของการบริหาร ความหมายของการบริหารหลักสูตร ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร ภาระหน้าที่ของโรงเรียนในการบริหารหลักสูตรตามคู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของกรมสามัญศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดขอบข่ายเนื้อหาและจำนวนข้อกระทงของแบบสอบถามแต่ละตอน
3. สร้างแบบสอบถามตามขอบข่าย เนื้อหา และจำนวนข้อกระทงที่กำหนด โดยการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 12 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) การใช้ภาษา ตลอดจนการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญภาคผนวก หน้า 229)
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยคงความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเสร็จแล้วไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำไปทดลองกับผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย และโรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ

7. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ของ ครอนบาช (Cronbach) (60 : 47) ซึ่งได้แสดงสูตรและวิธีการคำนวณไว้ในภาคผนวก ก. หน้า 217-223 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.97 และ 0.92 ตามลำดับ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือแนะนำจากภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงศึกษาธิการเขต 9 เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 22 คน ขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมแบบสอบถามส่งคืนโดยทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยตนเอง เป็นบางส่วน โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามเป็นเวลานาน 3 สัปดาห์

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน 24 โรงเรียน จำนวนแบบสอบถาม 528 ฉบับ ส่งแบบสอบถามคืนมา 24 โรงเรียน จำนวนแบบสอบถาม 456 ฉบับ คิดจำนวนแบบสอบถามที่ได้คืนมาเป็นร้อยละ 86.36 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยได้ลงรหัสข้อมูลเพื่อนำไปเจาะบัตรคอมพิวเตอร์ แล้ววิเคราะห์ผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ที่สถาบันวิชาการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

1. ตรวจสอบสอบถามการปฏิบัติ โดยให้คะแนนเป็น 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. วิเคราะห์คะแนนโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. คัดสินคะแนนการปฏิบัติโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

มีการปฏิบัติย่นที่สุด	ได้คะแนนระหว่าง	1.0 - 1.5
มีการปฏิบัติย่น	ได้คะแนนระหว่าง	1.6 - 2.5
มีการปฏิบัติปานกลาง	ได้คะแนนระหว่าง	2.6 - 3.5
มีการปฏิบัติมาก	ได้คะแนนระหว่าง	3.6 - 4.5
มีการปฏิบัติมากที่สุด	ได้คะแนนระหว่าง	4.6 - 5.0

4. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยทดสอบค่าที (t-test)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2524

1. ตรวจสอบสอบถามสภาพปัญหาการปฏิบัติ โดยให้คะแนนปัญหาเป็น 4 ระดับดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	3	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	2	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่มีปัญหาเลย	ให้คะแนน	0	คะแนน

2. วิเคราะห์คะแนนปัญหาโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ทักษะคะแนนปัญหาการปฏิบัติโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ไม่มีปัญหาหรือมีปัญหาน้อยมาก	ได้คะแนนระหว่าง	0-0.5
มีปัญหาน้อย	ได้คะแนนระหว่าง	0.6-1.5
มีปัญหามาก	ได้คะแนนระหว่าง	1.6-2.5
มีปัญหามากที่สุด	ได้คะแนนระหว่าง	2.6-3.0

4. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยทดสอบค่าที (t-test)

5. วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดโดยใช้ค่าความถี่และคาร์ยละเอียด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สูตรคำนวณหาคาร์ยละเอียด

$$\text{คาร์ยละเอียด} = \frac{\text{จำนวนผู้เลือกตอบคำถาม} \times 100}{\text{จำนวนผู้ให้ข้อมูล}}$$

2. สูตรคำนวณหาค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$$\sum fx = \text{ผลรวมทั้งหมดของคะแนน}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม} \quad (61 : 40 - 41)$$

3. สูตรคำนวณหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

เมื่อ $S.D.$ = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Σfx = ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่

Σfx^2 = ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนยกกำลังสองกับความถี่

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (61 : 51)

4. สูตรคำนวณหาความแตกต่าง โดยทดสอบค่าที (t-test)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution

\bar{X}_1, \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

S_1^2, S_2^2 = ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

N_1, N_2 = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (62 : 165)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย